FUNDACIÓ LA LLAR

Àmbit geogràfic: Comarcal
Seu Social: Berga
Forma jurídica: Fundació

- **208 persones treballadores**
- **72 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social**
- **156 persones voluntàries**
- **12 persones sòcies**

NOMBRE DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- 243 a serveis a la infància i la joventut
- 271 a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 15 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental
- 2 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.fundaciolallar.cat

Breu història de l'organització

La Fundació La Llar és una entitat d'iniciativa social que promou i impulsa la inclusió social i la millora de la qualitat de vida de les persones de la comarca del Berguedà amb discapacitat intel·lectual, trastorns de salut mental, trastorns de l'espectre autista, amb dificultats en el seu desenvolupament o risc de patir-ne o en situació de vulnerabilitat; i a les seves famílies.

Són més de 5 dècades de compromís sostingut envers la transformació i la inclusió. Mantenim la mateixa il·lusió i voluntat originàries tot innovant i adaptant-los a les noves necessitats.

Missió

Acompanyem a les persones del Berguedà amb discapacitat intel·lectual, trastorns de la salut mental, trastorns de l'espectre autista, amb dificultats en el seu desenvolupament o risc de patir-ne o en situació de vulnerabilitat; i a les seves famílies.

Oferim, des d'una mirada integral, serveis, treball i suports perquè puguin fer realitat el seu projecte de vida d'una forma plena, autònoma i inclusiva amb la participació activa dels agents del territori.

- Visió:

Ser una entitat d'economia social referent al Berguedà que doni resposta a les necessitats de les persones de la comarca, des del desenvolupament continu de les seves capacitats i de la seva autonomia al llarg del seu cicle vital i també a les seves famílies, tot actuant de manera innovadora, autònoma, sostenible, responsable i respectuosa.

- Valors:
  - Respecte
  - Col·laboració
  - Integritat
  - Compromís
  - Flexibilitat
  - Actitud positiva

Descripció de l'activitat

La Fundació La Llar desenvolupa projectes i serveis per donar resposta a les necessitats de les persones ateses i les seves famílies al llarg de tot el cicle vital.

El CDIAP del Berguedà ofereix atenció precoç gratuïta i universal a infants de 0 a 6 anys amb trastorns del desenvolupament, risc de patir-ne o dificultats en la criança. L'escola d'educació especial atén alumnes de 3 a 21 anys amb necessitats educatives especials i actua també com a CEEPSIR (suport a l'escola ordinària).

Els serveis d'atenció diürna inclouen el Centre Ocupacional, que promou l'autonomia i la qualitat de vida, i el Servei Ocupacional i d'Inserció, orientat a la preparació laboral. El Centre Especial de Treball assegura un treball remunerat i afavoreix la integració laboral en un entorn inclusiu i de qualitat.

La Fundació disposa també de serveis residencials i habitatges a Berga i Bagà, així com l'acompanyament a la vida independent. També ofereix activitats de lleure inclusiu i serveis d'orientació, formació i inserció laboral a l'empresa ordinària per a persones amb discapacitat intel·lectual, trastorn de salut mental o risc d'exclusió social.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

LA PATUM LA LLAR

Breu descripció

La Patum de La Llar és la festa de cultura popular inclusiva més rellevant de tot Catalunya. És un projecte d'inclusió i cultura comunitària que engloba tot el procés de creació. La Patum dels sentiments i de la il·lusió és un salt de la mateixa festa de La Patum, que se celebra el dimarts de la setmana de corpus. Aquesta Patum és accessible i està impulsada per professionals de la Fundació i els protagonistes són persones amb discapacitat intel·lectual, trastorn de salut mental i trastorn de l'espectre autista, les quals poden ser usuàries de serveis de Fundació La Llar o estar ateses en altres entitats. Aquestes persones són les protagonistes d'aquest gran dia, una festa molt homenatjada i sentida per tota la població berguedana i molt coneguda per gran part del territori català.

Els orígens de la Patum de La Llar van començar a l'Escola d'Educació especial com una activitat el dimarts de Corpus del 1977, i fins l'any 2023 es van celebrar a les mateixes instal·lacions de l'Escola. L'edició de la Patum del 2023, any en que la Fundació va celebrar els seus 50 anys, extraordinàriament la Patum de La Llar es va celebrar a l'emblemàtica plaça Sant Pere de Berga, lloc on es realitza la Patum de Berga. Aquest fet va suposar un gran pas i reconeixement per tota la entitat, al mateix temps, una bona rebuda per part de la població i organitzacions del municipi. Així doncs, gràcies a l'Ajuntament de Berga es va instaurar La Patum de la Llar a l'emblemàtica plaça de la ciutat.

Aportació de valor de la iniciativa

La Patum de La Llar aporta un alt valor social, cultural i comunitari promovent una festa tradicional accessible, inclusiva i participativa, amb impacte directe al territori. La iniciativa dona protagonisme a persones amb discapacitat intel·lectual, trastorn de salut mental i trastorn de l'espectre autista, afavorint la seva participació activa en la vida cultural i contribuint a reduir estigmes socials.

El projecte implica entitats, voluntariat, famílies, comparses de la Patum, escola municipal de música, centres educatius, Televisió del Berguedà i ciutadania, generant espais de col·laboració que reforcen la cohesió social i el treball en xarxa. També contribueix a preservar i transmetre el patrimoni cultural immaterial de La Patum des d'una mirada inclusiva i educativa.

La celebració a la plaça Sant Pere de Berga fa visible la diversitat i consolida la iniciativa com un exemple de cultura transformadora, arrelada al territori i oberta a tothom.

Necessitat a la que respon

La Patum de La Llar respon a la necessitat de garantir l'accés universal a la cultura i la participació activa de les persones amb discapacitat intel·lectual, trastorn de salut mental i trastorn de l'espectre autista, en espais comunitaris i festius de gran rellevància social. Sovint, aquests col·lectius es troben amb barreres físiques, socials i actitudinals que dificulten la seva plena inclusió en activitats culturals tradicionals.

El projecte crea un espai accessible, segur i adaptat que permet a infants, joves i adults de la Fundació La Llar viure La Patum des del protagonisme i l'expressió emocional. A través de la preparació i la celebració es treballen habilitats socials, comunicatives, motrius i emocionals, així com el sentiment de pertinença i autoestima.

Les persones participants són protagonistes actius portant comparses com guites, masses, gegants o nans. També participen com a músics amb la banda de l'Escola Municipal de Música de Berga i com a reporters en la retransmissió en directe de Televisió del Berguedà a través de La Xarxa.

La iniciativa promou una comunitat més inclusiva i sensibilitzada envers la diversitat, fomentant la convivència entre persones usuàries, famílies, professionals, entitats i ciutadania, i apropant el patrimoni cultural immaterial a tothom des d'una mirada accessible i compartida.

Principals objectius assolits

- OG.1. Promoure la inclusió social i cultural de les persones amb discapacitat intel·lectual i/o trastorn de salut mental a través de la cultura popular.
  - OE.1.1. Garantir la participació activa d'infants, joves i adults de la Fundació La Llar en la preparació i celebració de la Patum.
  - OE.1.2. Potenciar l'autoestima, l'autonomia i el sentiment de pertinença de les persones participants.
  - OE.1.3. Crear espais de convivència i participació compartida amb la comunitat.
- OG.2. Apropar i transmetre el patrimoni cultural immaterial de La Patum des d'una perspectiva accessible i participativa.
  - OE.2.1. Adaptar la festa i els espais perquè siguin accessibles i segurs.
  - OE.2.2. Afavorir la participació cultural en igualtat d'oportunitats.
  - OE.2.3. Donar continuïtat a un model de cultura popular inclusiva i transformadora.
- OG.3. Fomentar la cohesió social i el treball comunitari.
  - OE.3.1. Incrementar la implicació de famílies, professionals, voluntariat, escoles i entitats del territori.
  - OE.3.2. Reforçar el treball en xarxa amb agents culturals, socials i educatius del Berguedà.
- OG.4. Sensibilitzar la població envers la diversitat i el dret universal a la participació cultural.
  - OE.4.1. Visibilitzar les capacitats i el protagonisme de les persones participants.
  - OE.4.2. Generar espais de sensibilització i convivència a través de la festa.
- OG.5. Consolidar La Patum de La Llar com una iniciativa cultural inclusiva de referència.
  - OE.5.1. Consolidar-la dins el calendar

Principals resultats obtinguts

Des del 1977, la Patum de La Llar s'ha consolidat com una iniciativa cultural inclusiva de referència al territori. L'edició de 2026 se celebrarà, per quart any consecutiu, a la plaça Sant Pere de Berga, un fet que evidencia el seu arrelament i reconeixement social. Tot i la dificultat de quantificar amb exactitud el públic assistent, es constata un augment molt significatiu de participants i espectadors any rere any.

En la darrera edició hi han participat directament 81 persones amb diversitat funcional, 85 professionals, 12 membres dels òrgans de govern, més de 100 persones voluntàries i prop de 80 familiars, reforçant els vincles entre la Fundació, les famílies i la comunitat. També cal destacar la participació d'una vintena de persones amb discapacitat intel·lectual i/o trastorn de salut mental externes a la Fundació, així com la implicació d'una desena d'entitats i organismes col·laboradors del municipi.

Entre els principals resultats qualitatius destaquen la millora de l'autoestima, l'autonomia, la comunicació i el sentiment de pertinença de les persones participants, que esdevenen protagonistes actives de la festa. La celebració també afavoreix la creació de vincles socials i espais de convivència entre la ciutadania i les persones usuàries. La celebració a la plaça Sant Pere ha augmentat la visibilitat del projecte i l'ha consolidat com una experiència inclusiva de referència a Berga i al Berguedà, afavorint la sensibilització envers la diversitat i la inclusió.

Abast de l'experiència

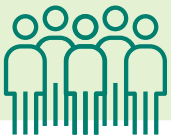
La Patum de La Llar té un abast local i comarcal amb impacte social, cultural i comunitari creixent. La iniciativa implica persones usuàries dels diferents serveis de la Fundació La Llar, famílies, professionals, voluntariat, centres educatius, entitats socials i culturals, institucions públiques, comerços i empreses del Berguedà.

El projecte compta amb la implicació activa de l'Ajuntament de Berga, Consell Comarcal del Berguedà, l'Escola Municipal de Música, l'Associació d'Amics de la Fotografia, serveis d'educació inclusiva (SIEIS), escoles de la comarca, el voluntariat de la Fundació "la Caixa" i la col·laboració dels membres de les comparses de La Patum de Berga, entre altres agents comunitaris.

La celebració a la plaça Sant Pere de Berga ha contribuït a incrementar la visibilitat i el reconeixement de la iniciativa, consolidant-la com un exemple de cultura popular inclusiva i accessible dins el territori.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 85
Membres equips directius: 12
Ateses: 81
Voluntàries: 100
Altres: 80 Familiars

Principals factors clau d'èxit

Un dels principals factors d'èxit de la iniciativa és la participació activa de les persones usuàries de la Fundació La Llar, protagonistes de les diferents comparses de la Patum: Tabal, Turcs i Cavallets, Maces i Àngels, Guites, Àliga, Nans Vells, Gegants, Nans Nous, Plens i Tirabols. Aquesta implicació afavoreix la inclusió social, el sentiment de pertinença i la participació plena en una de les manifestacions culturals més representatives del territori.

També és clau la implicació dels caps de colla i del voluntariat, que participen en els assajos i en el desenvolupament de la festa compartint coneixements, experiència i suport amb les persones usuàries. Això contribueix a la transmissió del patrimoni cultural immaterial i a la creació de vincles comunitaris.

La iniciativa destaca per la seva capacitat de sensibilització i difusió social gràcies a la retransmissió de l'acte per televisió local, incorporant mesures d'accessibilitat comunicativa com la interpretació en llengua de signes.

Finalment, la coordinació dels equips participants, identificats amb samarretes segons la funció desenvolupada, facilita l'acompanyament i la seguretat durant la celebració.

La consolidació d'aquesta iniciativa és possible gràcies al suport institucional de l'Ajuntament de Berga i del Consell Comarcal del Berguedà, així com a la implicació i compromís de totes les persones vinculades a la Fundació, tant professionals i persones usuàries com voluntariat i col·laboradors externs.

Dificultats i reptes superats

La iniciativa ha comportat diversos reptes que s'han superat mitjançant una metodologia flexible i centrada en les necessitats de les persones usuàries, garantint una participació inclusiva, accessible i segura.

Pel que fa als assajos, el principal repte ha estat adaptar ritmes, horaris i metodologies d'aprenentatge a les diferents capacitats dels participants. Això ha requerit una planificació flexible i un acompanyament constant. En aquest sentit, s'ha passat de dues sessions setmanals d'una hora a una sessió setmanal de dues hores, i s'ha reorganitzat el grup en tres subgrups en diferents espais del centre, millorant l'eficiència, l'atenció personalitzada i la participació activa.

En relació amb les comparses, el repte ha estat mantenir l'essència de la Patum garantint alhora una participació inclusiva. Per aconseguir-ho, s'han realitzat adaptacions puntuals en els balls i en la imatgeria, adequant-los a les capacitats físiques i cognitives de les persones usuàries per assegurar una experiència segura i significativa.

Un exemple destacat és la comparsa de Turcs i Cavallets, on s'ha adaptat una figura per facilitar la participació d'una persona usuària amb cadira de rodes, ajustant també la coreografia segons les capacitats dels participants.

Finalment, la coordinació entre comparses, voluntariat i equips de suport ha estat clau per garantir el bon desenvolupament i la cohesió global del projecte.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

La Patum de La Llar aporta un model innovador de cultura popular inclusiva, accessible i participativa, situant les persones amb discapacitat intel·lectual i/o trastorn de salut mental com a protagonistes actives de la festa.

La iniciativa promou la difusió de la cultura popular des d'una mirada inclusiva, adaptant espais i processos per garantir la participació en igualtat d'oportunitats sense perdre l'essència tradicional de La Patum.

El projecte destaca també per la implicació del teixit associatiu, educatiu, institucional i comercial del territori, generant una xarxa comunitària que reforça la cohesió social i el treball col·laboratiu.

Així mateix, la participació activa dels mitjans de comunicació locals i comarcals contribueix a donar visibilitat a la iniciativa, sensibilitzar la ciutadania i normalitzar la participació de les persones amb discapacitat intel·lectual, trastorn de salut mental i trastorn de l'espectre autista, en espais culturals i festius de gran rellevància social i patrimonial.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

La Patum de La Llar és una iniciativa transferible i replicable, perquè es basa en un model de treball comunitari, participatiu i inclusiu que es pot adaptar a altres festes populars, entitats socials i territoris. El projecte parteix de la col·laboració entre persones usuàries, professionals, famílies, voluntariat, institucions, entitats culturals i agents locals, generant una xarxa comunitària fàcilment reproduïble en altres contextos.

Un dels principals factors de replicabilitat és l'adaptació accessible de la cultura popular, mantenint l'essència de la festa

original però incorporant metodologies inclusives, suports personalitzats i espais segurs que garanteixen la participació de totes les persones.

La implicació del territori és també un element clau. La coordinació amb administracions públiques, centres educatius, associacions, comerços, professionals i mitjans de comunicació facilita l'arrelament comunitari de la festa.

La iniciativa és flexible i adaptable a diferents realitats socials i culturals, fet que permet que altres organitzacions puguin reproduir experiències similars vinculades al patrimoni cultural propi del seu municipi o comarca.

Finalment, la visibilitat i el reconeixement social aconseguits contribueixen a generar un model inspirador d'impacte en la comunitat que pot esdevenir referent per a altres organitzacions i territoris.